

‘Meer geld voor politie is pleisters plakken als visie ontbreekt’

Marnix Eysink Smeets is lector Publiek Vertrouwen in Veiligheid aan Hogeschool Inholland en directeur van de Landelijke Expertisegroep Veiligheidspercepties.

Meer geld of meer ‘blauw op straat’ is niet meteen het goede antwoord op de snel veranderende veiligheidsvraagstukken. Eerst een nieuwe strategie - anders wordt het pleisters plakken, schrijft Marnix Eysink Smeets in de Politiecolumn.

Na jaren alleen op de dalende criminaliteit te hebben gewezen tapt de politie nu - kort voor de verkiezingen - uit een ander vaatje. In een recent uitgelekte notitie¹ geeft de politie aan het zicht én de grip op de criminaliteit te verliezen. Er is een handavings-, opsporings- en vervolgingstekort, waardoor politie en justitie op een onoverbrugbare achterstand op criminelen komen. De burger dreigt het vertrouwen in de strafrechtsketen te verliezen. Korpschef Akerboom stelt in WNL op Zondag² op 22 januari jl., om die reden meer mensen en nieuwe technologie nodig te hebben. Dat zou best eens kunnen. Maar wat eerst en vooral nodig is, is een hernieuwde visie op veiligheid en hoe daaraan optimaal gewerkt kan worden. Anders blijft het dweilen met de kraan open.

Crime rate daalt, ongeacht het beleid

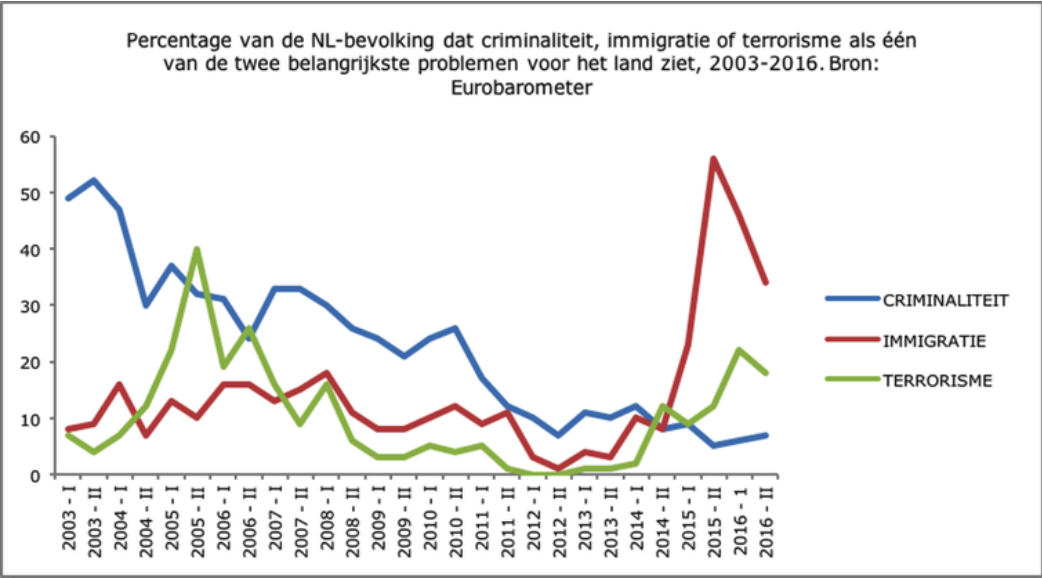
Aan het begin van dit millennium was de criminaliteit één van de grootste stenen des aanstoots voor het Nederlandse publiek. Vanaf 2002 werd daarom een repressiever en daadkrachtiger criminaliteitsbeleid ingezet. Dat werd door het publiek gewaardeerd, het leek ook nog eens succesvol: de criminaliteit zoals we die tot dan toe kenden nam systematisch af. Voor het gemak vergaten we dat in de hele westerse wereld sprake was van een *crime drop*³, ongeacht het gevoerde beleid. Met die wind in de rug perfectioneerden de bewindslieden van Veiligheid en Justitie de afgelopen vier jaar de aanpak nóg verder. Helaas als de generaals die zich voorbereiden - op de vorige oorlog.

Want in de laatste jaren ging de *crime drop* sluipend vergezeld van een *crime change*. Tal van nieuwe bedreigingen kwamen op. Cybercrime, georganiseerde criminaliteit, jihadisme, terrorisme en spanningen rond de instroom van migranten. En terwijl - in tegenstelling tot het volksgeloof - ook de angst voor criminaliteit onder de bevolking sterk afnam, namen de publieke zorgen over die andere ontwikkelingen snel toe. De traditionele registraties en meetinstrumenten maten echter wat we kenden, niet wat we niet kenden. En *wat niet meet, wat niet deert*....

¹ <http://www.trouw.nl/tr/nl/39681/nbsp/article/detail/4447567/2017/01/13/Nederlandse-politie-ziet-de-meeste-misdaad-niet.dhtml>

² <http://wnl.tv/gemist/wnl-op-zondag-201701220830/>

³ <http://www.criminologysymposium.com/download/18.3f29640714dde2233b1e6cd/1434618748712/MON16+de+Waard+Jaap.pdf>

Zo kon het gebeuren dat er een groot, centraal en verticaal aangestuurd politieapparaat werd gecreëerd, terwijl de nieuwe veiligheidsvraagstukken juist horizontaliteit en flexibiliteit vragen. Dat er een monomane focus werd gelegd op het terugdringen van criminaliteit, terwijl de veiligheid in de ogen van burgers inmiddels in andere zaken huisde. Of dat het strafrechtelijk systeem de kluts kwijtraakte toen burgers op een andere manier met cybercrime om bleken te gaan dan door aangifte te doen bij de politie.

Post-truth policing

Nu zijn de veranderingen ook tot politie en justitie doorgedrongen. Gelukkig. Om te zien wat nodig is moeten we de cijfers maar laten spreken, stelt Akerboom⁴. Dat moesten we maar niet doen. Betrouwbare cijfers over cybercrime of georganiseerde criminaliteit zijn immers nauwelijks voorhanden. De onheilspellende berekening van het aantal delicten dat uit het zicht van de politie blijft berust op drijfzand. En de constatering dat de aangiftebereidheid van het publiek sterk is teruggelopen werd onlangs nog door het toonaangevende onderzoeksinstituut NSCR naar de prullenmand⁵ verwezen.

(Inter)nationaal is zichtbaar dat criminaliteitscijfers door politieke, commerciële of institutionele belangen steeds vaker een twist meekrijgen. En dat in berichtgeving meer op de emotie dan op de feiten wordt gespeeld. Het zou jammer zijn als we in het kielzog van *post-truth politics* ook in *post-truth policing* verzeilen. Dat brengt ons nog veel verder van huis: waar burgers boven alles behoefte aan hebben, is een politie als stevig moreel ankerpunt in de samenleving. Ook als het gaat om haar cijfers.

Dat neemt niet weg dat een drastisch veranderd veiligheidslandschap vraagt om een drastisch andere veiligheidsstrategie. Die krijgen we niet met extra fte's of een pak geld. Of door naar de onvolkomen cijfers te kijken. Wat we allereerst moeten laten spreken is onze denkracht. Waarbij we moeten durven uitstijgen boven onze politieke, institutionele belangen of persoonlijke belangen. Wie op de oude manier blijft kijken, plakt louter pleisters.

Deze column, geschreven door Marnix Eysink, verscheen eerder in De Politiecolumn van het NRC op 23 januari 2017.

⁴ <http://wnl.tv/gemist/wnl-op-zondag-201701220830/>
⁵ <https://www.wodc.nl/onderzoeksdatabase/2674-aangiftebereidheid.aspx>